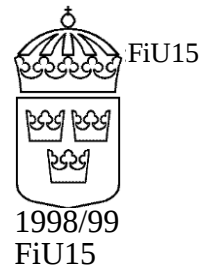

Finansutskottets betänkande 1998/99:FiU15

Investerarskydd (prop. 1998/99:30)

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande det i proposition 1998/99:30 framlagda förslaget till en lag om investerarskydd samt därav föranledda ändringsförslag i vissa andra lagar. Vidare behandlar utskottet en motion som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås att en lag om investerarskydd införs. Förslaget är föranlett av ett EG-direktiv. Genom lagen införs ett skydd för investerares finansiella instrument och likvida medel som handhas av värdepappersinstitut i samband med tjänster som instituten utför. Skyddet kan ses som en motsvarighet till den garanti som gäller för insättningar i bank enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

Investerarskyddet träder in om ett värdepappersinstitut försätts i konkurs, eller om en utländsk myndighet förklarar att finansiella instrument och likvida medel är indisponibla, och investeraren inte kan få tillbaka sina tillgångar. Värdepappersinstitut är i regel skyldiga att hålla finansiella instrument och likvida medel som tillhör investerare åtskilda från sina egna tillgångar. Investerarna skall därför ha separationsrätt till sina tillgångar om institutet går i konkurs. Först om tillgångarna sammanblandats med institutets egna, eller om de på grund av brottslig handling inte finns kvar, uppkommer en situation där investerarskyddet kan behöva ersätta investerare. Medel som finns på konto hos ett värdepappersinstitut täcks i dag av insättningsgarantin och kommer även att göra det i fortsättningen.

Investerarskyddet skall enligt förslaget administreras av Insättningsgarantinämnden – dvs. den myndighet som har hand om administrationen av insättningsgarantin – och finansieras genom avgifter av de institut som tillhör skyddet. Insättningsgarantinämnden skall fastställa de närmare grunderna för hur avgifterna skall beräknas. Nämnden ges även stor valfrihet när det gäller valet av metod för att säkerställa utbetalningar från investerarskyddet.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 1999. Övriga ändringsförslag föreslås träda i kraft den 1 maj respektive den 1 juli 1999.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag. Motionen avstyrks.

Till betänkandet har fogats 4 reservationer.

I proposition 1998/99:30 föreslås att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om investerarskydd,
2. lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617),
3. lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse och
4. lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

Propositionens lagförslag återfinna i *bilaga 1* till betänkandet.

Proposition 1997/98:186 i viss del

I betänkande 1998/99:FiU14 behandlar utskottet proposition 1997/98:186 Ny beslutsordning på bank- och försäkringsområdet. Utskottet har tillstyrkt propositionen men har överfört den författningstekniska regleringen rörande vissa lagrum till förevarande ärende för att en samordning skall kunna ske med de ändringar i samma lagrum som föreslås i proposition 1998/99:30. De aktuella lagrummen är 1 kap. 4 § och 7 kap. 18 § bankrörelselagen (1987:617).

Propositionens lagförslag såvitt nu är i fråga återfinns i *bilaga 2* till betänkandet.

Motionen

1998/99:Fi7 av Lars Tobisson m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen avslår propositionen såvitt avser administrationen av investerarskyddet, vilka investerare som omfattas av skyddet, övertagande av fordran och investerarskyddets finansiering samt begär nya förslag i enlighet med vad som anförts i motionen.

Utskottet

Bakgrund

System som har till uppgift att ersätta investerare om det institut som investeraren anlitat för värdepappersaffärer inte kan återlämna värdepapper eller pengar som tillhör denne (investerarskyddssystem) finns i några länder inom EU sedan flera år. Som ett led i strävan att förbättra den inre marknaden för värdepapperstjänster antogs Europaparlamentets och rådets direktiv av den 3 mars 1997 om system för ersättning till investerare (97/9/EG, investerarskyddsdirektivet), för att se till att liknande system skapas i alla medlemsländer.

EG:s investerarskyddsdirektiv har utformats med inriktning på att få till stånd ett för medlemsländerna gemensamt lägsta skydd för investerare om ett värdepappersföretag inte kan fullgöra sina skyldigheter gentemot dessa. Skyddet är avsett att komplettera de verksamhets- och tillsynsbestämmelser som finns i rådets direktiv 93/22/EEG av den 10 maj 1993 om investerings-tjänster inom värdepappersområdet (investerings tjänstedirektivet) och rådets

direktiv 93/6/EEG av den 15 mars 1993 om kapitalkrav för värdepappersföretag och kreditinstitut (kapitalkravsdirektivet).

1998/99:FiU15

Till skillnad från det skydd som föreskrivs i direktivet om insättningsgaranti torde det främst vara omfattande brottsliga förfaranden eller hanteringsfel som kan ge upphov till att investerarskyddet aktualiseras. Att det är så beror på att ett värdepappersföretag vid utförandet av en investeringstjänst i regel är skyldigt att hålla kundens likvida medel och finansiella instrument åtskilda från företagets egna tillgångar. Det innebär i sin tur att kundernas tillgångar skall finnas i behåll även om företagets rörelse skulle gå dåligt och att investerarna har separationsrätt till dessa. Ett kreditinstitut däremot kan använda kundernas insatta medel i sin rörelse. Om rörelsen i ett kreditinstitut går dåligt innebär det samtidigt att insättningarnas medel sätts i fara. Falllismang av det slag som skulle ha kunnat omfattas av ett investerarskydd enligt direktivet har hittills varit sällsynta i Sverige.

Även om det i dagsläget inte finns något svenskt investerarskydd innebär inte detta att kunder hos värdepappersinstituten saknar varje form av skyddsarrangemang. Redan den omständigheten att den verksamhet som värdepappersinstitut bedriver är kringgärdad av regler samt föremål för tillståndsprovning och löpande tillsyn av Finansinspektionen innebär ett visst skydd för institutens kunder, liksom för dess fordringsägare.

Som framgått ovan är värdepappersinstituten regelmässigt skyldiga att hantera investerarens egendom så att dessa har separationsrätt om institutet går i konkurs. I undantagsfall kan det emellertid förekomma allvarliga fel som medför att en investerare inte har separationsrätt till egendomen vid en konkurs. Ett exempel kan vara att den egendom det är fråga om helt enkelt inte finns i behåll. Detta kan ha orsakats av brottsliga förfaranden antingen inom institutet eller från någon utomstående. En annan tänkbar orsak kan vara att institutet hanterat egendomen oskickligt och brutit mot gällande rutiner. Datasystem som havererar eller andra tekniska missöden skulle också kunna orsaka en situation där det t.ex. inte går att avgöra vem som är ägare till vissa finansiella instrument.

Det finns även andra arrangemang som ger skydd åt investerare. Enligt ersättningsbestämmelserna i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument kan en investerare som förorsakas skada till följd av fel vid hanteringen hos en central värdepappersförvarare eller ett kontoförande institut få ersättning av den centrala värdepappersförvararen och/eller det kontoförande institutet. En ytterligare skyddsanordning är den ansvarsförsäkring som ett värdepappersinstitut måste ha för den skadeståndsskyldighet som det kan komma att ådra sig vid utförande av tjänster i sin värdepappersrörelse.

Med tanke på de olika typer av skyddsanordningar som således redan finns för kunder hos värdepappersinstitut och den begränsade utsträckning i vilken ekonomisk skada hittills uppkommit för kunderna vid falllismang i sådana institut kan det ifrågasättas om det utan investerarskyddsdirektivet över huvud taget skulle ha funnits något behov av att införa ett investerarskyddssystem i Sverige. Det finns emellertid inte någon sådan valmöjlighet. Mot bakgrund av nu nämnda förhållanden kan det emellertid inte anses motiverat att införa ett ersättningssystem som skulle gå nämnvärt utöver vad investerarskyddsdirektivet kräver som lägsta skydd, vare sig i fråga om de situation-

er där ersättning kan bli aktuell eller när det gäller ersättningsnivåerna. Ett svenskt investerarskydd bör därför i sina grunddrag ansluta till den inriktning och de nivåer som följer av direktivet. Skyddet får därmed huvudsakligen en inriktning på små investerare. För att det svenska investerarskyddet ges en omfattning och nivå som anknyter till direktivets minimikrav talar även det förhållandet att insättningsgarantin utformats på sådant sätt. Det finns en rad praktiska fördelar med att dessa båda skydd ges liknande huvuddrag eftersom de föreslås få flera viktiga beröringspunkter.

Administrationen av investerarskyddet

Propositionen

I investerarskyddsdirektivet finns inga bestämmelser om hur ett investerarskydd skall vara organiserat eller hur det skall administreras. Inte heller anges hur ett investerarskydd skall vara organisatoriskt placerat i det finansiella systemet eller arten och graden av regleringen. Dessa frågor måste därför bli föremål för nationella överväganden. Investerarskyddet är ett statligt åtagande i så måtto att det är staten som åtagit sig gentemot EU – och investerarna – att införa ett investerarskydd. Detta innebär dock inte att investerarskyddet också måste drivas i offentlig regi. Regeringen kan inte se några principiella skäl som talar mot att investerarskyddet hanteras av ett privat organ. Emellertid måste man vid bedömningen beakta att det i Insättningsgarantinämnden redan finns en organisation som synes vara lämplig för att administrera även investerarskyddet. En sådan ordning skulle också innebära att kostnader för att bygga upp och driva ytterligare en organisation kan undvikas.

De två systemen – insättningsgarantin och det föreslagna investerarskyddet – har i sina huvuddrag likartade uppgifter. De skall samla in medel i form av avgifter, förvalta dessa, försäkra sig om möjlighet till extra resurser för större ersättningsfall samt – i händelse av konkurs i en bank eller ett värdepappersbolag – besluta om och betala ut ersättning. Inget av systemen skall driva någon annan verksamhet vid sidan om. Under perioder då hantering av ersättningsfall inte förekommer består göromålen i de båda systemen av administrativa uppgifter.

Härtill kommer att både banker som bedriver värdepappersrörelse och värdepappersbolag med tillstånd till inlåning på konto kommer att tillhöra och betala avgifter till båda systemen. Vid en konkurs i ett sådant institut aktualiseras båda systemen samtidigt, vilket leder till att flera av institutets kunder kan tänkas ha krav på ersättning enligt båda systemen. Eftersom investerarskyddets och insättningsgarantins tillämpningsområden i viss mån överlappar varandra är det av värde om den rättsliga regleringen görs likformig vilket är möjligt vid en gemensam administration i myndighetsform.

Ett annat skäl som talar för att låta en myndighet administrera investerarskyddet är att det i en framtid kan bli aktuellt att ge garantisystemen en befogenhet att träda in redan innan en konkurs inträffar, om det innebär att kostnaderna därigenom kan förväntas bli lägre för systemen. Banklagskommittén (dir. 1995:86) överväger för närvarande lämpligheten av en

sådan ordning för insättningsgarantin. Att låta ett privat organ, där branschen i fråga är representerad, handha sådana frågor framstår enligt regeringen som tveksamt.

Regeringen anser att samordningsfördelarna med en gemensam administration av skydden i myndighetsform är tydliga. Regeringen föreslår därför att investerarskyddet – på samma sätt som insättningsgarantin – bör drivas i offentlig regi och att investerarskyddet skall administreras av Insättningsgarantinämnden.

Motionen

I *motion Fi7* av Lars Tobisson m.fl. (m), i denna del, anför motionärerna att det mesta talar för att ett privat administrerat investerarskydd är mest kostnadseffektivt. Detta föreslogs även av Investerarskyddsutredningen. Tänkta samordningsfördelar mellan insättningsgarantin och investerarskyddet är mycket små eftersom systemens uppgifter är av helt olika karaktär. Motionärerna förordar därför att propositionen avslås i denna del och att riksdagen i stället förordar en privat administratör av investerarskyddet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet inleder med att konstatera att de två systemen – insättningsgarantin och det föreslagna investerarskyddet – i sina huvuddrag har likartade uppgifter. Vid bedömningen av hur ett investerarskydd skall organiseras och administreras anser utskottet att man måste beakta att det i Insättningsgarantinämnden redan finns en organisation som måste anses vara lämplig för att administrera även investerarskyddet. Att anförtro Insättningsgarantinämnden denna uppgift medför också att kostnader för att bygga upp och driva ytterligare en organisation kan undvikas. Härtill kommer att både banker som bedriver värdepappersrörelse och värdepappersbolag med tillstånd till inlåning på konto kommer att tillhöra och betala avgifter till båda systemen. Vid en konkurs i ett sådant institut kommer de båda systemen att aktualiseras samtidigt. Eftersom de båda systemens tillämpningsområden i viss mån överlappar varandra anser utskottet att det är av värde om den rättsliga regleringen görs likformig, vilket är möjligt vid en gemensam administration i myndighetsform.

Med hänvisning till det ovan anförda delar utskottet regeringens bedömning att samordningsfördelarna med en gemensam administration av skydden i myndighetsform är tydliga. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag att investerarskyddet bör drivas i offentlig regi och att investerarskyddet skall administreras av Insättningsgarantinämnden. Motion Fi7 (m) i denna del avstyrks.

Verksamheter och tillgångar som omfattas av investerarskyddet

Propositionen

Regeringen föreslår att investerarskyddet skall gälla när en investerare anlitar ett värdepappersinstitut för att utföra en sådan tjänst som är tillståndspliktig enligt lagen (1991:981) om värdepappersrörelse eller när ett värdepappersinstitut tar emot värdepapper för förvaring, tar emot medel med redovisningsskyldighet eller är förvaringsinstitut enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder.

Investerarskyddet skall omfatta finansiella instrument enligt lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument. Instrumenten omfattas av investerarskyddet om ett värdepappersinstitut tar befattning med dem i samband med att en investeringstjänst utförs. Investerarskyddet skall även omfatta medel som ett värdepappersinstitut har tagit emot av en investerare med redovisningsskyldighet. För medel som även omfattas av lagen (1995:1571) om insättningsgaranti skall i stället bestämmelserna i den lagen tillämpas.

Finansiella instrument eller penningmedel som hanteras inom ramen för det individuella pensionssparandet enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande skall inte omfattas av investerarskyddet. Frågan om skydd för IPS-tillgångar bör enligt regeringen övervägas ytterligare.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Vilka investerare omfattas av skyddet?

Propositionen

Enligt direktivet ges medlemsländerna möjlighet att undanta vissa investerare, bl.a. professionella och institutionella investerare. I propositionen anför regeringen att eftersom kostnaderna för investerarskyddet torde komma att övervältras på samtliga investerare kan det hävdas att även stora företag och institutionella investerare är med och betalar för skyddet och att de därför också borde komma i åtnjutande av det, låt vara att ersättningsbeloppet inte torde vara av någon större betydelse för dessa typer av investerare. Till detta kan läggas att kostnaderna för investerarskyddet vid en ersättningssituation sannolikt inte kommer att påverkas nämnvärt av att även större företag och institutionella placerare omfattas, eftersom det rör sig om endast ett fåtal av den totala mängden investerare.

När det gäller insättningsgarantin har de institut som omfattas av garantisystemet inte rätt till ersättning från detta. Mot bakgrund av att investerarskyddet bör ha samma omfattning som insättningsgarantin föreslår regeringen att banker, värdepappersbolag och utländska värdepappersinstitut som tillhör det svenska skyddet skall undantas från rätt till ersättning även när det gäller investerarskyddet.

När det gäller fonder är det, enligt direktivet, företaget för de kollektiva investeringarna, och inte fondandelsägarna, som är att anse som investerare avseende de tillgångar som fonden består av. För svenska förhållanden gäller således enligt direktivet att ett fondbolag kan få ersättning om finansiella instrument i ett förvaringsinstitut inte skulle finnas kvar vid förvaringsinstitutets konkurs. Fondandelsägarna har dock inte någon enskild rätt till ersättning. På grund av det anförda föreslår regeringen att fondandelsägare inte skall ha rätt till ersättning för tillgångar som ingår i en värdepappersfond.

Motionen

I *motion Fi7* av Lars Tobisson m.fl. (m), i denna del, anføres att regeringen – i förhållande till utredningens förslag – har vidgat den krets som kan komma i fråga för ersättning från investerarskyddet. Detta innebär att regeringen har avstått från att utnyttja de undantagsregler som direktivet medger. Motionärerna anser att detta innebär ett brott mot grundtanken med investerarskyddet som ett i första hand verksamt konsumentskydd för privatpersoner och mindre företag. Motionärerna förordar därför att propositionen avslås i denna del och att EG-direktivets möjlighet till undantag för att minska kretsen av potentiella förmånstagare från investerarskyddet utnyttjas fullt ut.

Utskottets ställningstagande

Skyldigheten för institut att delta i garantisystemet är beroende av vilken typ av verksamhet de bedriver. Vilken kategori investerare som instituten betjänar saknar därvid betydelse. Utskottet anser liksom regeringen att den administrativa vinsten av att minimera den kategori av investerare som omfattas av skyddet kan ifrågasättas. Tvärtom kan i stället en sådan ordning leda till att administrationen ökar, eftersom man då måste särskilja vissa kategorier vid ersättningsfall.

Utskottet delar regeringens bedömning att kostnaderna för investerarskyddet torde komma att övervältras på samtliga investerare. Eftersom även stora företag och institutionella investerare därigenom är med och betalar för skyddet anser utskottet, i motsats till motionärerna, att de också bör komma i åtnjutande av skyddet. Det är inte heller sannolikt att kostnaderna för investerarskyddet vid en ersättningssituation skulle påverkas nämnvärt av att även större företag och institutionella investerare omfattas av investerarskyddet.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag. Motion Fi7 (m) i denna del avstyrks.

När skyddet aktualiseras och förhållandet till utländska investerarskydd

Propositionen

En förutsättning för rätt till ersättning är att värdepappersinstitutet försatts i konkurs eller att en behörig utländsk myndighet förklarat att investeringar

hos ett utländskt värdepappersinstitut, vars filial i Sverige tillhör det svenska investerarskyddet, inte är tillgängliga.

Regeringen föreslår att om ett svenskt värdepappersinstitut driver värdepappersrörelse från filial i ett annat EES-land gäller det svenska investerarskyddet även filialen. Investerarna hos filialen får dock inte ett bättre skydd än vad som gäller enligt värdlandets investerarskydd (det s.k. exportförbudet). Om ett svenskt institut driver värdepappersrörelse från filial i ett land utanför EES får institutet ansöka hos Insättningsgarantinämnden om att investerarskyddet skall gälla även filialens verksamhet. Värdepappersinstitut från länder inom EES skall kunna ansöka om att en filial i Sverige skall tillhöra det svenska investerarskyddet som komplettering till det investerarskydd som de tillhör i hemlandet.

Värdepappersinstitut från länder utanför EES med en filial i Sverige skall vara skyldiga att ansöka om att en filial skall tillhöra det svenska investerarskyddet, om den inte tillhör ett skydd som minst motsvarar de krav som gäller inom EES. Vidare skall sådana institut kunna ansöka om att en filial kompletteringsvis skall tillhöra det svenska skyddet, om filialen omfattas av ett skydd som uppfyller kraven inom EES, men som är sämre än det svenska investerarskyddet.

Som framgått ovan får filialer till institut inom EES inte ta med sig sitt hemlandsskydd till Sverige i den mån skyddet är bättre än det som gäller här. Något exportförbud av hemlandsskyddet för filialer till institut utanför EES finns inte i dag. Exportförbudet i investerarskyddsdirektivet – liksom motsvarande förbud i insättningsgarantidirektivet – skall utvärderas före den 31 december 1999.

Regeringen gör bedömningen att det inte bör införas något förbud för värdepappersinstitut från länder utanför EES – som omfattas av ett skydd som är bättre än vad som gäller inom EES – att etablera en filial i Sverige innan utvärderingen har gjorts. Av samma skäl föreslår regeringen att etableringsförbudet för filialer till *bankföretag* från länder utanför EES – som har ett bättre hemlandsskydd än det skydd som gäller inom EES – tills vidare tas bort.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och delar regeringens bedömning.

Ersättningens storlek

Propositionen

En investerare skall kunna få ersättning från investerarskyddet med sammanlagt högst 250 000 kr per institut. Ingen självrisk tas ut vid ersättning.

Till den del investeraren erhållit utdelning i värdepappersinstitutets konkurs, betalning ur institutets ansvarsförsäkring eller skadestånd enligt lagen (1998:1427) om kontoföring av finansiella instrument, har han inte rätt till ersättning av investerarskyddet, om det utbetalade beloppet avser en förlust som omfattas av investerarskyddet.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Insättningsgarantinämndens handläggning av investerarskyddet

Utredning av krav samt utbetalning och återbetalning av ersättning

Propositionen

En investerare som vill ha ersättning från investerarskyddet skall framställa sitt krav till Insättningsgarantinämnden inom ett år från den dag då institutet försattes i konkurs. Om en investerare varit förhindrad att framställa krav, skall fristen räknas från den dag hindret upphörde.

Ansvar för utredningen av investerarens krav skall ligga på Insättningsgarantinämnden. Förvaltaren i institutets konkurs skall underrätta investerare, om han anser att det kan föreligga rätt till ersättning från investerarskyddet. Vidare skall förvaltaren bistå nämnden med uppgifter som behövs för utredningen.

Utbetalning av ersättning skall ske snarast och senast 14 dagar från det att ersättningen blivit slutligt fastställd. Om ersättningskrav avser tillgångar som är pantsatta skall panthavaren ha panträtt i ersättningen.

Om någon genom oriktiga uppgifter eller på annat sätt har orsakat att ersättning har betalats ut med för högt belopp, får Insättningsgarantinämnden besluta att beloppet jämte ränta skall betalas tillbaka. Nämnden får också besluta om återbetalning om någon i annat fall har tagit emot ersättning med för högt belopp och skäligen borde ha insett detta. Beslut om återbetalning får verkställas enligt utskökningsbalken. Om det finns särskilda skäl, får den återbetalningsskyldighet nämnden beslutat om efterges helt eller delvis.

Den som har dömts för häleri eller penninghäleri skall inte kunna få ersättning från investerarskyddet, om investerarens krav gäller tillgångar som kan härledas till någon transaktion som haft samband med den eller de gärningar som domen avser. Om åtal har väckts för ett sådant brott skall Insättningsgarantinämnden besluta att ersättning tills vidare inte skall betalas ut.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Övertagande av fordran

Propositionen

Enligt direktivet skall ersättningssystemen ha rätt att träda i investerarens ställe mot institutet intill ett belopp som motsvarar vad systemet har betalat ut till investeraren. I direktivet regleras inte hur prioriteringen skall ske mellan garantisystemets regressrätt och insättarens eller investerarens eventuella restanspråk om utdelning sker i institutets konkurs. Samma fråga uppkommer även när det gäller rätt till ersättning ur ett instituts ansvarsförsäkring och rätt till skadestånd enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansi-

ella instrument. Regeringen anser att den inbördes konkurrensen mellan investeraren och investerarskyddet bör regleras på samma sätt i de ovan beskrivna situationerna.

Beträffande insättningsgarantin gäller enligt 19 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti att staten träder in i insättarens rätt mot institutet vad gäller utbetalade ersättningar enligt garantin. Om de insättningar som ersatts omfattas av utdelning i konkursen, skall således det belopp som ersatts enligt garantin tillfalla staten.

Regeringen föreslår att den inbördes konkurrensen mellan investeraren och investerarskyddet bör lösas på så sätt att staten ges företräde framför investeraren. Som en följd av detta ställningstagande bör det också klargöras att en investerare inte har rätt till ersättning av investerarskyddet till den del han redan har erhållit ersättning av värdepappersinstitutet i konkurs, genom institutets ansvarsförsäkring eller på grund av skadestånd enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument. En förutsättning är naturligtvis att ersättningen utgått för en förlust som i och för sig täcks av investerarskyddet.

Regeringen föreslår vidare att om ersättning har betalats ut av ett utländskt investerarskyddssystem skall detta ges samma ställning som den staten har när Insättningsgarantinämnden har betalat ut ersättning.

Motionen

I *motion Fi7* av Lars Tobisson m.fl. (m), i denna del, anför motionärerna att såväl utredningen som de flesta remissinstanserna var av uppfattningen att investeraren och staten skall ha samma inbördes prioritet vid utdelning i konkursen. Motionärerna delar denna uppfattning. De föreslår därför att propositionen skall avslås i denna del och förordar i stället att staten och investerarna ges samma inbördes prioritet vid utdelning i konkurs.

Utskottets ställningstagande

Motionärerna har föreslagit att staten och investeraren skall ha samma inbördes prioritet vid utdelning i ett värdepappersinstituts konkurs. Utskottet anser att en sådan lösning skulle medföra en utvidgning och fördyring av skyddet i förhållande till regeringens förslag. Den av motionärerna föreslagna lösningen skulle också innebära en avvikelse från den föreslagna allmänna inriktningen på utformningen av skyddet. En lösning med samma inbördes prioritet kan också medföra praktiska problem om investeraren skulle erhålla viss ersättning i konkursen eller ur en ansvarsförsäkring innan han fått ersättning från investerarskyddet.

Utskottet är således av den uppfattningen att såväl principiella som praktiska skäl talar för att ge staten företrädesrätt framför investeraren. Detta överensstämmer också med den ordning som gäller för insättningsgarantin. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag i denna del. Utskottet har inte heller något att erinra mot regeringens förslag i övrigt. Motion Fi7 (m) i denna del avstyrks.

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att de sekretessbestämmelser som gäller vid Insättningsgarantinämndens handläggning av ärenden som rör insättningsgarantin även kommer att gälla när nämnden handlägger ärenden som rör investerarskyddet.

Regeringens förslår att Insättningsgarantinämndens beslut avseende investerarskyddet – med undantag av normbeslut – skall få överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd skall krävas för prövning i kammarrätten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Värdepappersinstitutens skyldigheter

Propositionen

Regeringen förslår att värdepappersinstitut som bedriver investeringsverksamhet skall informera sina kunder om det skydd som gäller för finansiella instrument och likvida medel hos institutet, den ersättningsnivå som gäller för skyddet samt formerna för utbetalning av ersättning från skyddet.

Regeringen föreslår vidare att värdepappersinstitut som är skyldiga att tillhöra investerarskyddet men underlåter att fullgöra sina skyldigheter enligt detta skall kunna förlora sitt tillstånd att driva värdepappersrörelse. Insättningsgarantinämnden kan besluta att filialer utomlands till svenska institut samt filialer i Sverige till utländska institut som frivilligt tillhör investerarskyddet inte längre skall tillhöra det svenska skyddet, om de underlåter att fullgöra sina skyldigheter.

De tillgångar som omfattades av skyddet när detta upphörde att gälla skall vara skyddade även efter den tidpunkten

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Investerarskyddets finansiering

Propositionen

Investerarskyddet skall finansieras genom avgifter från de institut som tillhör skyddet. De sammanlagda avgifterna skall motsvara vad som är nödvändigt för en långsiktig finansiering av investerarskyddet. Vidare skall avgifterna täcka Insättningsgarantinämndens kostnader för administration av skyddet.

När avgifterna beräknas skall nämnden beakta storleken av de tillgångar som är skyddade hos ett institut och göra en jämförelse med samtliga tillgångar som omfattas av skyddet. Avgifterna bör fördelas mellan instituten i

enlighet med försäkringsmässiga principer. Storleken på avgifterna och hur de fördelas mellan instituten – avgiftssättningen – bör vara flexibel och kunna anpassas beroende på om avgifterna skall gå till exempelvis försäkrings- premier eller till fondering. Regeringen anser att det därför inte är lämpligt att detaljreglera avgiftsuttaget i lag. I stället bör det överlåtas till Insättningsgarantinämnden att genom föreskrifter fastställa de närmare grunderna för beräkningen av avgiften inklusive hur denna skall fördelas mellan instituten.

Skyddets kapacitet uppskattas till 300 miljoner kronor utifrån de investeringar som nu skulle omfattas av skyddet och med beaktande av att det maximala ersättningsbeloppet sätts till 250 000 kr per investerare.

Insättningsgarantinämnden ges stor valfrihet när det gäller utformningen av investerarskyddet. Nämnden kan t.ex. fondera medel hos Riksgäldskontoret eller teckna en försäkring. Vidare ges nämnden möjlighet att låna medel hos Riksgäldskontoret.

Motionen

I *motion Fi7* av Lars Tobisson m.fl. (m), i denna del, anser motionärerna att det särskilt bör fastslås att ansvarig förvaltare skall ha skyldighet att välja den mest kostnadseffektiva lösningen, vilket talar mot det förslag till fondering som regeringen beskriver i propositionen. Motionärerna föreslår att propositionen avslås i denna del.

Utskottets ställningstagande

I propositionen understryker regeringen att en grundläggande utgångspunkt är att investerarskyddet bör utformas så att kostnaderna på längre sikt blir så låga som möjligt samtidigt som skyddet är effektivt. Eftersom de marknader på vilka värdepappersinstituten verkar ständigt utvecklas och förändras anser utskottet att lagstiftningen bör vara flexibel så att skyddet kan utformas på det sätt som vid varje tidpunkt framstår som mest lämpligt. Den närmare utformningen av avgiftsuttaget liksom valet av lösningar för att säkerställa eventuella utbetalningar bör därför anföras Insättningsgarantinämnden. Med hänvisning till det anförda anser inte utskottet att det föreligger något behov av att, som motionärerna föreslagit, särskilt fastslå en skyldighet att välja den mest kostnadseffektiva lösningen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag. Motion Fi7 (m) i denna del avstyrks.

Ikraftträdande m.m.

Propositionen

Enligt direktivet skulle direktivets bestämmelser ha genomförts senast den 27 september 1998. Regeringen föreslår därför att bestämmelserna skall träda i kraft vid tidigast möjliga tidpunkt, nämligen den 1 maj 1999. Ikraftträdandet av de nya bestämmelserna som gäller penningtvätt (14 och 18 §§ i förslaget

till lag om investerarskydd) bör samordnas med proposition 1998/99:19 Ändringar i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt, m.m. De i den propositionen föreslagna lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1999. Regeringen föreslår därför att 14 och 18 §§ i lagen om investerarskydd skall träda i kraft den 1 juli 1999.

Förslaget kommer att leda till ökade kostnader för instituten, men det är inte möjligt att bedöma omfattningen av dessa kostnader. Det kan inte uteslutas att de ökade kostnaderna för instituten i någon mån kommer att återspeglas i priset på de tjänster som instituten erbjuder kunderna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Lagförslagen

Propositionen

I proposition 1998/99:30 framlagda lagförslag återfinns i *bilaga 1* till betänkandet. De i proposition 1997/98:186 framlagda lagförslagen, såvitt nu är i fråga, återfinns i *bilaga 2* till betänkandet.

Utskottets ställningstagande

I betänkande 1998/99:FiU14 behandlar utskottet proposition 1997/98:186 Ny beslutsordning på bank- och försäkringsområdet. Utskottet har i det nämnda betänkandet tillstyrkt propositionen men beslutat att överlämna den författningstekniska regleringen rörande vissa lagrum till förevarande ärende för att en samordning skall kunna ske med de ändringar i samma lagrum som föreslås i proposition 1998/99:30. De aktuella lagrummen är 1 kap. 4 § och 7 kap. 18 § bankrörelselagen (1987:617).

Med de ändringar som föranleds av det ovan anförda tillstyrker utskottet de i propositionen framlagda lagförslagen. Utskottet förordar således att 1 kap. 4 § och 7 kap. 18 § bankrörelselagen samt övergångsbestämmelserna till lagen skall erhålla den lydelse som framgår av *bilaga 3*.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *administrationen av investerarskyddet*
att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:30 i denna del och med avslag på motion 1998/99:Fi7 i denna del godkänner vad utskottet anför,

res. 1 (m, kd, fp)

2. beträffande *verksamheter och tillgångar som omfattas av investerarskyddet*
att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:30 i denna del godkänner vad utskottet anför,

3. beträffande *vilka investerare som omfattas av skyddet*
att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:30 i denna del och med avslag på motion 1998/99:Fi7 i denna del godkänner vad utskottet anför,

res. 2 (m, kd, fp)

4. beträffande *när skyddet aktualiseras och förhållandet till utländska investerarskydd*
att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:30 i denna del godkänner vad utskottet anför,

5. beträffande *ersättnings storlek*
att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:30 i denna del godkänner vad utskottet anför,

6. beträffande *utredning av krav samt utbetalning och återbetalning av ersättning*
att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:30 i denna del godkänner vad utskottet anför,

7. beträffande *övertagande av fordran*
att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:30 i denna del och med avslag på motion 1998/99:Fi7 i denna del godkänner vad utskottet anför,

res. 3 (m, kd, fp)

8. beträffande *sekretess och överklagande*
att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:30 i denna del godkänner vad utskottet anför,

9. beträffande *värdepappersinstitutens skyldigheter*
att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:30 i denna del godkänner vad utskottet anför,

10. beträffande *investerarskyddets finansiering*
att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:30 i denna del och med avslag på motion 1998/99:Fi7 i denna del godkänner vad utskottet anför,

res. 4 (m, kd, fp)

11. beträffande *ikraftträdande m.m.*
att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:30 i denna del godkänner vad utskottet anför,

12. beträffande *föreslagna ändringar i bankrörelselagen (1987:617)*
att riksdagen med anledning av propositionerna 1998/99:30 och 1997/98:186 i denna del antar det av regeringen framlagda förslaget till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617) med den ändringen *dels* att 1 kap. 4 § och 7 kap. 18 § skall erhålla den i *bilaga 3* som *Utskottets förslag* betecknade lydelsen,
dels att övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i bankrörelselagen (1987:617) skall erhålla den i *bilaga 3* som *Utskottets förslag* betecknade lydelsen,

13. beträffande *lagförslagen i övrigt*
att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:30 antar de av regeringen framlagda förslagen till
dels lag om investerarskydd,
dels lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse och
dels lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

Stockholm den 2 februari 1999

På finansutskottets vägnar

Jan Bergqvist

I beslutet har deltagit: Jan Bergqvist (s), Mats Odell (kd), Lars Tobisson (m), Bengt Silfverstrand (s), Lisbet Calner (s), Johan Lönnroth (v), Lennart Hedquist (m), Sonia Karlsson (s), Fredrik Reinfeldt (m), Sven-Erik Österberg (s), Siv Holma (v), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m), Matz Hammarström (mp), Karin Pilsäter (fp), Kjell Nordström (s) och Rolf Kenneryd (c).

1. Administrationen av investerarskyddet (mom. 1) (m, kd, fp)

Mats Odell (kd), Lars Tobisson (m), Lennart Hedquist (m), Fredrik Reinfeldt (m), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m) och Karin Pilsäter (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande under rubriken *Administrationen av investerarskyddet* bort ha följande lydelse:

Den administrativa uppbyggnaden av ersättningssystemen för respektive medlemslands investerarskydd regleras inte i EG-direktivet. Investerarskyddsutredningen föreslog att investerarskyddet skall drivas i privat regi. Regeringens motivering för att välja Insättningsgarantinämnden är att förvaltningen blir mer kostnadseffektiv. Utskottet anser att detta verkligen kan ifrågasättas. Utskottet anser i stället att det mesta talar för att ett privat administrerat investerarskydd är mest kostnadseffektivt. Tänka samordningsfördelar mellan insättningsgarantin och investerarskyddet är mycket små eftersom systemens uppgifter är av helt olika karaktär.

Med hänvisning till det anförda och med bifall till motion Fi7 (m) i denna del anser utskottet att riksdagen skall förorda en privat administratör av investerarskyddet och att regeringen skall återkomma med ett nytt förslag i enlighet härmed. Vad utskottet anför bör riksdagen ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *administrationen av investerarskyddet*

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Fi7 i denna del och med anledning av proposition 1998/99:30 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

2. Vilka investerare som omfattas av skyddet (mom. 3) (m, kd, fp)

Mats Odell (kd), Lars Tobisson (m), Lennart Hedquist (m), Fredrik Reinfeldt (m), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m) och Karin Pilsäter (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande under rubriken *Vilka investerare omfattas av skyddet?* bort ha följande lydelse:

I förhållande till utredningens förslag har regeringen vidgat den krets som kan komma i fråga för ersättning från investerarskyddet. Detta innebär att regeringen har avstått från att utnyttja de undantagsregler som direktivet medger. Utskottet anser att detta innebär ett brott mot grundtanken med investerarskyddet som ett i första hand verksamt konsumentskydd för privatpersoner och mindre företag. Utskottet anser att EG-direktivets möjlighet till undantag för att minska kretsen av potentiella förmånstagare från investerarskyddet bör utnyttjas fullt ut.

Utskottet ställer sig således bakom förslaget i motion Fi7 (m) i denna del, och regeringen bör återkomma med ett nytt förslag i enlighet med vad utskottet anför. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *vilka investerare som omfattas av skyddet*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Fi7 i denna del och med
anledning av proposition 1998/99:30 i denna del som sin mening ger
regeringen till känna vad utskottet anför,

3. Övertagande av fordran (mom. 7) (m, kd, fp)

Mats Odell (kd), Lars Tobisson (m), Lennart Hedquist (m), Fredrik Reinfeldt
(m), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m) och Karin Pilsäter (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande under rubriken *Övertagande av fordran*
bort ha följande lydelse:

Såväl utredningen som de flesta remissinstanserna var av uppfattningen att
investeraren och staten skall ha samma inbördes prioritet vid utdelning i
konkurs. Utskottet delar denna uppfattning och anser att staten och investe-
rarna skall ges samma inbördes prioritet vid utdelning i konkurs.

Med anledning av motion Fi7 (m) i denna del anser utskottet att regeringen
skall återkomma med ett nytt förslag i enlighet med vad utskottet anför.
Detta bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *övertagande av fordran*

att riksdagen med anledning av motion 1998/99:Fi7 i denna del och
med anledning av proposition 1998/99:30 i denna del som sin mening
ger regeringen till känna vad utskottet anför,

4. Investerarskyddets finansiering (mom. 10) (m, kd, fp)

Mats Odell (kd), Lars Tobisson (m), Lennart Hedquist (m), Fredrik Reinfeldt
(m), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m) och Karin Pilsäter (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande under rubriken *Investerarskyddets finan-*
siering bort ha följande lydelse:

I motsats till regeringen anser utskottet att det särskilt bör fastslås att an-
svarig förvaltare skall ha skyldighet att välja den mest kostnadseffektiva
lösningen. Detta talar enligt utskottets mening mot det förslag till fondering
som regeringen beskriver i propositionen. Med bifall till motion Fi7 (m) i
denna del anser utskottet att regeringen bör återkomma med ett nytt förslag i
enlighet med vad utskottet anför. Vad utskottet anför bör riksdagen ge
regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *investerarskyddets finansiering*

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Fi7 i denna del och med
anledning av proposition 1998/99:30 i denna del som sin mening ger
regeringen till känna vad utskottet anför,

1 Förslag till lag om investerarskydd

Förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617)

Härigenom föreskrivs i fråga om bankrörelselagen (1987:617)¹

dels att 9 kap. 5 § skall upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 2, 4 och 11 §§, 2 kap. 2, 5–6 a och 14 §§, 7 kap. 16–18, 24 och
25 §§, 8 kap. 4 § samt 9 kap. 3, 6, 23–26 och 28 §§ skall ha följande lydelse.

1 kap.

4 §

Ett utländskt bankföretag får
1. efter tillstånd av *regeringen*
eller, efter *regeringens bemyndi-*
gande, Finansinspektionen driva
bankrörelse från filial eller

2. efter anmälan till Finansinspektionen driva verksamhet, som huvudsak-
ligen avser representation och förmedling av banktjänster, från kontor eller
annat fast driftställe (representationskontor).

*Ansökan om tillstånd till filial-
etablering enligt första stycket 1
prövas av Finansinspektionen.
Ärenden som är av principiell bety-
delse eller av särskild vikt prövas
dock av regeringen.*

Tillstånd till filialetablering enligt första stycket 1 skall lämnas om

1. den planerade rörelsen kan antas komma att uppfylla kraven på en sund
bankverksamhet, och

2. insättningar hos filialen omfattas av garantin enligt lagen (1995:1571)
om insättningsgaranti eller av en utländsk garanti som omfattar insättningar
som anges i 2 § lagen om insättningsgaranti och har en högsta ersättnings-
nivå som inte understiger ett belopp motsvarande 20 000 ecu innan det i
förekommande fall har gjorts avdrag för en självrisk med högst 10 procent av
en enskild insättares garanterade insättning.

Tillstånd till filialetablering får inte lämnas om insättningar hos filialen
omfattas av en utländsk garanti med en ersättningsnivå som överstiger den
som gäller enligt lagen om insättningsgaranti. Ersättningen får inte heller
avse fler slag av insättningar eller betalas till andra insättare än vad som
anges i den lagen.

Tillstånd får inte vägras på den grunden att det inte behövs någon ytterli-
gare bank.

¹ Lagen omtryckt 1996:1001.

Om ett bankföretag, som är hemmahörande i ett land utanför EES, driver bankrörelse från filial här i landet och därvid överträder en bestämmelse som avses i 15 § eller på annat sätt visar sig olämpligt att utöva bankverksamhet, får *Finansinspektionen återkalla* filialtillståndet eller, om det är tillräckligt, *meddela* varning.

Om ett bankföretag, som är hemmahörande i ett land utanför EES, driver bankrörelse från filial här i landet och därvid överträder en bestämmelse som avses i 15 § eller på annat sätt visar sig olämpligt att utöva bankverksamhet, får filialtillståndet *återkallas* eller, om det är tillräckligt, varning *meddelas*.

Frågor om återkallelse av filialtillstånd och meddelande av varning prövas av Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av särskild vikt prövas dock av regeringen. Regeringens prövning sker efter anmälan av inspektionen.

Ett filialtillstånd skall också återkallas om

- insättningar hos filialen omfattas av en utländsk garanti som har en högsta ersättningsnivå som överstiger den som gäller enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti, eller
- ersättningen avser fler slag av insättningar, eller
- betalas till andra insättare än vad som anges i den lagen.

Om insättningar hos filialen omfattas av garanti till följd av ett beslut enligt 3 § andra stycket lagen om insättningsgaranti och tillstånd till filialetablering inte skulle ha meddelats utan ett sådant beslut, får inspektionen, om bankföretaget inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen om insättningsgaranti, förelägga bankföretaget att vidta rättelse med förklaring att filialtillståndet annars skall återkallas. Har bankföretaget inte vidtagit rättelse inom ett år från föreläggandet, får *inspektionen återkalla* tillståndet.

Om insättningar hos filialen omfattas av garanti till följd av ett beslut enligt 3 § andra stycket lagen om insättningsgaranti och tillstånd till filialetablering inte skulle ha meddelats utan ett sådant beslut, får inspektionen, om bankföretaget inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen om insättningsgaranti, förelägga bankföretaget att vidta rättelse med förklaring att filialtillståndet annars skall återkallas. Har bankföretaget inte vidtagit rättelse inom ett år från föreläggandet, får tillståndet *återkallas*. *Vid en sådan prövning gäller andra stycket i tillämpliga delar.*

Om filialtillståndet återkallas gäller 16 § *tredje* och *fjärde* styckena i tillämpliga delar.

Om filialtillståndet återkallas gäller 16 § *femte* och *sjätte* styckena i tillämpliga delar.

Inspektionen skall underrätta tillsynsmyndigheten i det land där bankföretaget har sitt säte om åtgärder som har vidtagits med stöd av denna paragraf.

— — — —

Av utskottet föreslagna ändringar i regeringens förslag i proposition 1998/99:30 om ändringar i bankrörelselagen (1987:617)

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

1 kap.

4 §¹

Ett utländskt bankföretag får
1. efter tillstånd av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen driva bankrörelse från filial eller

2. efter anmälan till Finansinspektionen driva verksamhet, som huvudsakligen avser representation och förmedling av banktjänster, från kontor eller annat fast driftställe (representationskontor).

Ansökan om tillstånd till filialetablering enligt första stycket 1 prövas av Finansinspektionen. Årenden som är av principiell betydelse eller av särskild vikt prövas dock av regeringen.

Tillstånd till filialetablering enligt första stycket 1 skall lämnas om

1. den planerade rörelsen kan antas komma att uppfylla kraven på en sund bankverksamhet, och

2. insättningar hos filialen omfattas av garantin enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti eller av en utländsk garanti som omfattar insättningar som anges i 2 § lagen om insättningsgaranti och har en högsta ersättningsnivå som inte understiger ett belopp motsvarande 20 000 ecu innan det i förekommande fall har gjorts avdrag för en självrisk med högst 10 procent av en enskild insättares garanterade insättning.

Tillstånd till filialetablering får inte lämnas om insättningar hos filialen omfattas av en utländsk garanti med en ersättningsnivå som överstiger den som gäller enligt lagen om insättningsgaranti. Ersättningen får inte heller avse fler slag av insättningar eller betalas till andra insättare än vad som anges i den lagen.

Tillstånd får inte vägras på den grunden att det inte behövs någon ytterligare bank.

¹ Senaste lydelse 1995:1594.

Om ett bankföretag, som är hemmahörande i ett land utanför EES, driver bankrörelse från filial här i landet och därvid överträder en bestämmelse som avses i 15 § eller på annat sätt visar sig olämpligt att utöva bankverksamhet, får *Finansinspektionen återkalla filialtillståndet* eller, om det är tillräckligt, *meddela varning*.

Ett filialtillstånd skall också återkallas om

– *insättningar hos filialen omfattas av en utländsk garanti som har en högsta ersättningsnivå som överstiger den som gäller enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti, eller*

– *ersättningen avser fler slag av insättningar, eller*

– *betalas till andra insättare än vad som anges i den lagen.*

Om insättningar hos filialen omfattas av garanti till följd av ett beslut enligt 3 § andra stycket lagen om insättningsgaranti och tillstånd till filialetablering inte skulle ha meddelats utan ett sådant beslut, får inspektionen, om bankföretaget inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen om insättningsgaranti, förelägga bankföretaget att vidta rättelse med förklaring att filialtillståndet annars skall återkallas. Har bankföretaget inte vidtagit rättelse inom ett år från föreläggandet, *får inspektionen återkalla tillståndet*.

Om filialtillståndet återkallas gäller 16 § tredje och fjärde styckena i tillämpliga delar.

Inspektionen skall underrätta tillsynsmyndigheten i det land där bankföretaget har sitt säte om åtgärder som har vidtagits med stöd av denna paragraf.

Om ett bankföretag, som är hemmahörande i ett land utanför EES, driver bankrörelse från filial här i landet och därvid överträder en bestämmelse som avses i 15 § eller på annat sätt visar sig olämpligt att utöva bankverksamhet, får filialtillståndet *återkallas* eller, om det är tillräckligt, *varning meddelas*.

Frågor om återkallelse av filialtillstånd och meddelande av varning prövas av Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av särskild vikt prövas dock av regeringen. Regeringens prövning sker efter anmälan av inspektionen.

Om insättningar hos filialen omfattas av garanti till följd av ett beslut enligt 3 § andra stycket lagen (1995:1571) om insättningsgaranti och tillstånd till filialetablering inte skulle ha meddelats utan ett sådant beslut, får inspektionen, om bankföretaget inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen om insättningsgaranti, förelägga bankföretaget att vidta rättelse med förklaring att filialtillståndet annars skall återkallas. Har bankföretaget inte vidtagit rättelse inom ett år från föreläggandet, *får tillståndet återkallas. Vid en sådan prövning gäller andra stycket i tillämpliga delar.*

Om filialtillståndet återkallas gäller 16 § femte och sjätte styckena i tillämpliga delar.

² Senaste lydelse 1995:1594.

Regeringens förslag

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1999.

Utskottets förslag

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 1999.

2. *Beträffande det nya andra stycket i 1 kap. 4 § och beträffande det nya andra stycket i 7 kap. 18 § gäller såvitt avser ansökningar som vid utgången av april månad 1999 har kommit in till regeringen eller, i förekommande fall, Finansinspektionen att frågan, huruvida det är regeringen eller Finansinspektionen som skall pröva ansökningen, skall avgöras enligt äldre bestämmelser.*

3. *Beträffande det nya andra stycket i 1 kap. 4 § och beträffande det nya andra stycket i 7 kap. 18 § gäller såvitt avser beslut som har meddelats före ikraftträdandet att de skall överklagas enligt äldre bestämmelser. Detsamma gäller beslut i ärenden efter sådan ansökan som avses under 2.*

Sammanfattning.....	1
Proposition 1998/99:30.....	2
Proposition 1997/98:186 i viss del.....	2
Motionen.....	2
Utskottet	2
Bakgrund.....	2
Administrationen av investerarskyddet.....	4
Investerarskyddets omfattning	6
Verksamheter och tillgångar som omfattas av investerarskyddet	6
Vilka investerare omfattas av skyddet?	6
När skyddet aktualiseras och förhållandet till utländska investerarskydd	7
Ersättningens storlek	8
Insättningsgarantinämndens handläggning av investerarskyddet.....	9
Utredning av krav samt utbetalning och återbetalning av ersättning.....	9
Övertagande av fordran.....	9
Sekretess och överklagande.....	11
Värdepappersinstitutens skyldigheter	11
Investerarskyddets finansiering.....	11
Ikraftträdande m.m.....	12
Lagförslagen	13
Hemställan	13
Reservationer	16
1. Administrationen av investerarskyddet (mom. 1) (m)	16
2. Vilka investerare som omfattas av skyddet (mom. 3) (m, kd, fp)	16
3. Övertagande av fordran (mom. 7) (m, kd, fp).....	17
4. Investerarskyddets finansiering (mom. 10) (m, kd, fp).....	17
<i>Bilagor</i>	
1. I proposition 1998/99:30 framlagda lagförslag.....	18
1 Förslag till lag om investerarskydd	18
2 Förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617)	25
3 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse	28
4 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti	31
2. I proposition 1997/98:186 framlagt lagförslag i vad avser 1 kap. 4 § och 7 kap. 18 § bankrörelselagen (1987:617).....	32
Förslag till lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617)	32
3. Utskottets lagförslag	34
Av utskottet föreslagna ändringar i regeringens förslag i proposition 1998/99:30 om ändringar i bankrörelselagen (1987:617).....	34